

Raadsinformatiebrief Financiële effecten ICT-Verandert - Brief aan de raad

24 februari 2021

Aan de leden van de raad,

Op 2 maart 2021 wordt het voorstel "Financiële effecten ICT verandert" behandeld in de Drechtraad. Het programma 'ICT Verandert' is ontstaan uit de door de Drechtraad vastgestelde informatie visie (Informatisering & Automatisering (I&A) Strategie). In die strategie is de route geschetst van het omzetten van de ICT in eigendom en eigen beheer naar gebruik maken van diensten van de markt en de consequentie daarvan. De strategie is omgezet in een transitieplan ICT Verandert waarin meerjarig de spelregels en het resultaat worden beschreven. Kort samengevat ontstaat als gevolg van de transitie vanaf 2023 een structureel voordeel. Echter, om deze transitie mogelijk te maken wordt een extra éénmalige bijdrage in 2021 en 2022 van gemeenten gevraagd ter dekking van projectkosten en frictiekosten. In uw begroting 2021 en 2022 heeft u deze middelen nog niet kunnen opnemen. Het leek ons daarom verstandig u vanuit onze actieve informatieplicht, voorafgaande aan behandeling in de Drechtraad, mee te nemen in de gevolgen van dit besluit voor de deelnemende gemeenten.

Aanleiding

Vanaf de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD) maken wij gebruik van de ICT diensten van het Service Centrum Drechtsteden (SCD). Momenteel staat de GRD/SCD op de drempel van de realisatie van de Informatisering & Automatisering (I&A) Strategie uit 2018 die voortkomt uit de door de Drechtraad vastgestelde informatievisie. In die strategie werd de route geschetst die afgelegd moest worden om de transitie te doen van ICT in eigendom en eigen beheer naar gebruik maken van diensten van de markt en de consequentie daarvan.

Met de transitie wordt bijgedragen aan de eerder vastgestelde regionale bestuurlijke doelstellingen:

- *Vergroten van de snelheid en wendbaarheid van het I&A domein*
Doordat externe leveranciers in toenemende mate As-a-Service dienstverlening mogelijk maken, wordt het dienstverleningsmodel van Drechtsteden flexibeler. De mogelijkheid om op korte termijn op en af te schalen is aanwezig wat de snelheid en wendbaarheid van Drechtsteden vergroot. Daarnaast is het in de huidige markt het steeds lastiger om hoog opgeleid IT personeel aan te trekken. Door de markt te betrekken met gespecialiseerde leveranciers krijgt Drechtsteden de toegang tot hoog opgeleid personeel die continu hun kennis op peil houden met de nieuwste ontwikkelingen

- *Verbeteren van de kwaliteit binnen het I&A domein*
Het betrekken van marktpartijen zorgt een verzakelijking van het dienstverleningsmodel. Eenduidige afspraken, formele garanties en service levels zijn integraal onderdeel van contracten met leveranciers. Bovendien sluiten door de inrichting van service integratie de I&A diensten integraal op elkaar aan waar nodig. Dit resulteert in keten inzicht waardoor er beter gestuurd kan worden en gebruikers minder last hebben van een gefragmenteerde dienstverlening.
- *Verhogen van de efficiëntie binnen het I&A domein*
I&A diensten zullen door het betrekken van marktpartijen worden uitgevoerd door gespecialiseerde leveranciers. Dit resulteert in een efficiënter gebruik van middelen, kennis en kunde en continue optimalisaties. Door het beleggen van het datacenter bij een externe partij zorgen we ervoor dat een flexibel model geboden wordt waarbij verschillende applicatie technologieën geboden kunnen worden.
- *Verhogen van de kostenflexibiliteit binnen het I&A domein*
Leveranciersbieden in toenemende mate een P x Q model aan, dit stelt Drechtsteden in staat om flexibel te zijn in hun kostenstructuur en per eenheid af te rekenen. Door schaalgrootte en contractuele flexibiliteit is het mogelijk om bij te sturen op de kosten, daar waar nodig zonder geconfronteerd te worden met vaste kosten zoals hardware investeringen en datacenterkosten. De IT sourcingstrategie draagt bij aan de mogelijkheid om meer per eenheid af te rekenen, zoals per applicatie, per gebruiker en op dat niveau bij te sturen aan de wensen van de klantgroep.
- *Benutten van de toegevoegde waarde binnen het I&A domein*
De IT sourcingstrategie stelt voor dat Drechtsteden zich richt op regievoering. Dit betekent dat werknemers zich richten op taken die kennisintensief zijn en waar beslissingsbevoegdheid noodzakelijk is. Door operationele I&A activiteiten extern te beleggen komt er meer ruimte voor Drechtsteden om zich op regievoering te richten en daardoor te sturen op de vraag en kennis gebruiken waar het waarde toevoegt.
- *Verhogen van gebruikersvriendelijkheid*
Het beleggen van I&A diensten bij een externe leveringsvorm maakt het mogelijk om gemakkelijker te differentiëren naar klantgroepen. Dit betekent de specifieke klantvraag kan worden gerealiseerd. Met de implementatie van de IT sourcingstrategie worden de klantorganisaties beter bediend in hun behoeften. Dit heeft tot gevolg dat schaduw IT geëlimineerd kan worden en niet verder groeit. Het individueel en ongecontroleerd aanschaffen van IT diensten en middelen is daardoor verleden tijd.

Op basis van deze doelstellingen worden onze personele en technische I&A organisatie ingericht. Dit is een inhoudelijke beweging die door ons wordt omarmd en die in lijn ligt met landelijke ontwikkelingen.

Programma ICT Verandert

Wij en onze uitvoeringspartners staan door maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe ambities en verantwoordelijkheden voor nieuwe uitdagingen. Deze uitdagingen vragen om meer flexibele ICT oplossingen die ons daarbij efficiënter en effectiever kunnen ondersteunen. Met deze transitie wil de Drechtsteden door middel van de inzet van informatietechnologie beter in staat zijn waarde toe te voegen voor onze samenleving en oplossingen te vinden voor de vraagstukken waar wij als regionale en lokale overheden voor staan.

Tegelijkertijd zien we nieuwe mogelijkheden ontstaan door ontwikkelingen in de technologie, zoals cloud en marktpartijen die zich meer en meer toeleggen op het aanbieden van software als een dienst. Dit betekent dat zij het beheer van systemen uit onze handen kunnen nemen en software niet langer in ons rekencentrum wordt geïnstalleerd. Belangrijke leveranciers voor de Drechtsteden als Microsoft, Centric en Afas hebben een strategie waarbij software alleen nog als dienst wordt aangeboden. We moeten ons daarop voorbereiden en onder andere zorgen dat onze ICT kostenstructuur flexibeler wordt. We willen onze wijze van werken hierop sneller en eenvoudiger kunnen aanpassen. Dat vergt een dienstverlening die soepel schakelt en goed omgaat met een groeiende diversiteit aan systemen binnen de informatievoorziening.

Met de voorgenomen transitie wordt vanaf 2021 verder gegaan met de beweging van ICT investeringen naar exploitatie: er wordt steeds minder besteed aan de eigen infrastructuur en hulpmiddelen maar steeds meer aan diensten die marktpartijen leveren. Het SCD (en vanaf 2022 de service gemeente Dordrecht) wordt zo steeds minder 'eigenaar' en steeds meer 'afnemer'.

Kosten ICT-transitie

Het programma gaat uit van een transitie met een looptijd van 24 maanden vanaf 2021. Het transitie traject duurt tot en met 2022, wat extra kosten noodzaakt omdat in deze twee jaren óók de huidige infrastructuur in de lucht moet blijven. Vanaf 2023 ontstaat door ICT Verandert echter een structureel voordeel doordat het afnemen van de huidige diensten door de markt goedkoper is dan het in eigen beheer organiseren.

Om deze ICT -transitie te realiseren zijn er tijdelijke kosten nodig. Deze eenmalige kosten die aanvullend gefinancierd moeten worden bedragen in totaal € 6 miljoen voor project- en transitiekosten en € 1.196.000 aan frictiekosten. De transitiekosten vallen daarbij in meerdere jaren en worden aangewend voor organisatieontwikkeling, technologische vernieuwing en kwaliteitsverbetering, zonder besparingsdoelstelling. De verwachting is dat na de transitie een besparing op de ICT kosten van regiobreed €1,45 miljoen per jaar kan worden gerealiseerd. Deze prognose is gebaseerd op een onderzoek van adviesbureau Metri en onderzoek binnen de Drechtsteden. De bijdrage wordt verwerkt in de 1^e bestuursrapportage 2021 en de primaire begroting 2022 van de GRD.

Vertaald naar de gemeente Zwijndrecht is de financiële consequentie dat wij de eerste twee jaar – 2021 en 2022 - een bijdrage betalen van in totaal bijna € 1.050.000. Vanaf 2023 zijn de kosten lager dan de huidige kosten waardoor een jaarlijks voordeel ontstaat van € 0,2 miljoen. Dit voordeel wordt vanaf 2023 meegenomen in een lagere bijdrage aan de Servicegemeente Dordrecht. Bij dit structureel voordeel geldt wel de kanttekening dat er momenteel ook een onderzoek (Berenschot) loopt naar de benodigde capaciteit voor opdrachtgeverschap en informatiemanagement.

Omdat bij de oprichting van de GR Drechtsteden en het bundelen van ICT voorzieningen in het SCD daarmee onvoldoende rekening is gehouden, heeft Berenschot in 2017 onderzoek gedaan naar de aanwezige capaciteit bij gemeenten en GRD voor Informatiemanagement (opdrachtgeverschap). Conclusie van dat onderzoek was dat moest worden geïnvesteerd in de kwaliteit en capaciteit van Informatiemanagement bij gemeenten en GRD. Om aan de onderkant van de benchmark te komen moest tenminste 15 fte aan de kant van de gemeenten en de GRD aan Informatiemanagementcapaciteit worden toegevoegd. Naar aanleiding van dat onderzoek heeft u op ons voorstel in de begroting 2020 1 fte beschikbaar gesteld voor informatie management.

Het de komende jaren naar de markt brengen van deze voorzieningen vraagt nóg meer krachtig opdrachtgeverschap en informatie management. In de huidige dienstverlening wordt daar niet in voorzien. Gezien de omvang van de beweging is de verwachting dat versterking nodig is. De uitkomsten van dit onderzoek (door Berenschot) worden voor de zomer verwacht.

Hoogachtend,

De secretaris,

De burgemeester,